

524. Nat. J. Blaznik. Izhajal je po zvezkih I—III l. 1855 in IV. l. 1856. Mej sotrudniki (Dr. A. Čebašek, J. Stritar, A. Zamejc) bil je prvi *L. Jeran* in nahaja se v omejenem tečaju 18 pridig njegovih.

12. *Sveto Pismo stare in nove zaveze z razlaganjem* . . dr. J. F. Allioli . . po po velji kneza *Antona Alojzja*. V Ljubljani 1856—1859 v VI zvezkih. Nat. J. Blaznik. Mej sodelavci in pomočniki je bil *Luka Jeran*, kaplan ternovske fare v Ljubljani. Poslovenil je po prejetem navodu List do Rimlj. 1—5 pgl.; sicer pa je bil poleg *J. Volca* z *Andr. Zamejcem* on poglaviten popravljatelj vsega tega velikega dela (Predgovor str. XIV).

13. *Deutsch-slovenisches Wörterbuch* . . A. A. Wolf — M. Cigale. Laibach 1860. Slovar se je tiskal v dveh delih od l. 1855, in *L. Jeran* se imenuje vže mej prvimi sotrudniki (Vorwort VIII.), potem med onimi tremi, kateri so popravljali Cigaletov rokopis pred natiskovanjem (IX.) z znamenjem *Jer. t. j. Jeran*. Da opazka na str. XI zastran oblik *iga—am*, sim, zajic, kakor tudi zastran *šč* in *š* na pr. ščipavnice, šipavnice, dopušča, dopuša itd. zadeva vzlasti njega, to je znana reč.

Iz šole za šolo.

Peč.

1. Pogovor.

Peč ima podnožje (stojalo), pečnico, téme in mesteje. Téme je zgoraj, podnožje je spodaj. Mej obema je pečnica. Podnožje je kamneno. Nekateri peči imajo železno podnožje. Peč je navadno prsténa. Prsténe peči izdeluje lončar. Peči so voglate, okrogle, črne, bele, rujave, zelene. Peč greje izbo. Kdaj kurimo v peči? — Kdaj ne kurimo peči? — S čim kurimo? — Peč se mora večkrat omesti in počediti. Zakaj? — Kdo ometa peči? — Kam se iz peči kadí? — Z ognjem se mora varno ravnati. Zakaj? — Ponóčni čuvaj poje:

„Gospodinje, gospodarji,
Ognja naj vas Bog obvari!
Varujte tud' ognja vi,
Škoda da se ne zgodi!

Treba je ognja var'vati,
Pa tud' večnega se bati.
Bog obvari vsaki stan
In preljubi svet' Florjan!

2. Branje in pisanje.

Razložimo ali razstavimo besedo peč! — Štejte glasove ali pismena na prste! — Kateri glas se sliši prvi? — drugi? — tretji? — Povejte, kateri je poglavitni ali naj glasnejši (pevavši) glas v tej besedi! — Koliko samoglasnikov je v tej besedi? — Kolikrat odpremo usta, ko izrečemo besedo peč? — Koliko zložna je torej ta beseda? — Ali se beseda peč more deliti? — Katere besede se ne morejo deliti? — Na konci vrste se beseda enozložnica ne deli, temuč se mora izpisati vsa, bodi v eni, bodi v drugi vrsti. Zapišem besedo peč na desko. Katera je prva črka? — katera druga? — tretja? — Kako se izrečejo vse tri črke? — Recite vsi: peč! peč! peč! — Peč je imé, čegavo? Kaj imenuje to imé? (Imenuje v kotu izbe reč, ki nas po zimi greje.) Vsaka oseba in vsaka stvar ima nekako imé. Besede, s katerimi imenujemo osebe ali reči, so

samostalniki (samostalna imena). Prepišite besedo peč (trikrat, štirikrat! . .) Beri jo ti s ploščice! — Ti! — Ti! — Vsi! — Berite jo v knjigi! (Posamezno, vsi, prva klop, druga klop! . .)

3. Navržek.

a) Uganka.

Poleti ne mara
Za mene nihčè;
Po zimi objema
Pa rado me vse!

b) Povest: „Žveplenke niso igrača“. (Glej Praprotnikov Abecednik na str. 55.1)

b) Pesem: „Predica“. (Glej Nedvêdov Slavček — drugo stopnjo — na str. 26.1)

P.

O izboljšanju naših plač.

Prve dni meseca februarja došel je na vse okrajne šolske svête dopis deželnega šolskega svêta, v kojem visokoisti, oziroma deželni odbor izraža željo, da sestavijo okrajni šolski svêti do konec marca izkaz vseh onih učiteljev, ki imajo poleg svoje službe tudi še kak drug dovoljen postranski zaslužek.

Dalje naj povedô okrajni šolski svêti svoje mnênje, če bi ne bilo prav, da bi začasno nastavljeni učitelji toliko časa, da napravijo izpit sposobnosti, oziroma do stalnega nameščenja, dobivali le 70% od najvišje učiteljske plače in učiteljice pa 70% od učiteljeve plače.

Slednjič naj okrajni šolski svêti izrazijo mnênje, če bi ne bilo prav, ko bi se učiteljske plače uredile po službenih letih, ne pa, kakor do sedaj po razmerah šolskih krajev.

Vse te točke zdijo se mi zelo važne in pametno bi bilo, če se uresničijo; posebno važna zdí se mi pa zadnja točka. Le, če se kranjskim učiteljem plače po službenih letih uredé, prišlo se bode v okom mnogim krivicam, ki so se učiteljem godile in se še dandanes pripeté. Kako zelo potrebna je ureditev naših plač po službenih letih, pokazati hočem le s par slučaji:

V našem okraji je učitelj, ki je komaj dve leti v službi, ima pa 500 gld. letne plače, 30 gld. opravilne doklade, prosto stanovanje in cerkveno orglanje, koje mu gotovo tudi najmanj 100 gld. nese; skupno pride tedaj na letnih 630 gld. in s prostim stanovanjem; omenim naj še, da je neoženjen. Primerjajmo ž njim učitelja na U.; ta službuje užé sedemnajsto leto, ima pa le 450 gld. plače, 30 gld. opravilne doklade in stanovanje brez kakih drugih postranskih zaslužkov ali priklad, ker je bil komaj pred par meseci stalno nastavljen; zraven je pa še oženjen in ima **osem otrok**. Kolika razlika je mej dohodki in razmerami teh dveh učiteljev! Ali ne kaže ta slučaj dovelj jasno, kako potrebna bi bila razdelitev naših plač po službenih letih? Pa takih slučajev je silno mnogo. —

Razpisano je n. pr. nadučiteljsko mesto; oglaší se blizo 30 prosilcev, med kojimi so tudi starejši, zaslužni učitelji. Ker vsakemu znabiti užé radi oddaljenosti ali tudi iz drugih vzrokov ni mogoče, da bi se osobno predstavljaj in ker vsakdo tudi nima znancev in prijateljev, da bi ga priporočali, predlaga krajni šolski svêt mlajšega učitelja, ker se je prišel osobno predstaviti in prositi, ali ker je bil od mnogih osob priporočen; dobil je tudi službo in starejši, zaslužnejši učitelj je propal ter mora ostati še nadalje na svoji sedanjí službi, ki mu znabiti komaj 450 gld. nese. Ko bi bile naše plače po službe-